

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้
และเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

Effects of Using Active Learning Management on Learning Achievement,
Learning Management Skill and Attitude towards Teaching Profession

คณะยะ อ่อนนาง^{1*}

Kaneya Oonnang^{1*}

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, Kaneya_oon@cmru.ac.th
(Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้ และเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 31 คน ได้มาจากสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังเรียน นักศึกษามีทักษะในการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้ เจตคติต่อวิชาชีพครู

ABSTRACT

The objectives of this research were to study learning achievement, learning management, and attitude towards teaching profession of pre-service teachers after learning by using active learning management. Research sample was 31 pre-service teachers who were registered in Learning and Classroom Management Course, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University in second semester of 2019 academic year. They were chosen by cluster random sampling. Research instruments consisted of active learning management plans, learning achievement test, learning management skill evaluation form, and attitude towards teaching profession scale. Data was analyzed by means, standard deviation, and t-test.

Research results founded that: 1) students had learning achievement after learning higher than prior learning at the .01 level of significance, 2) after learning, students had learning management skill in total average at a high level, and 3) students' attitude towards teaching profession after learning was higher than prior learning at the .05 level of significance.

KEYWORDS: Active Learning Management, Learning Achievement, Learning Management Skill, Attitude towards Teaching Profession

*Corresponding author, E-mail: Kaneya_oon@cmru.ac.th โทร. 083-5820941

Received: 24 June 2020 / Revised: 18 August 2020 / Accepted: 9 September 2020 / Published online: 31 August 2021

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่หลากหลาย สามารถนำเอาความรู้ ความคิดไปสู่การปฏิบัติ ที่มีประสิทธิผล ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้บรรยายเป็นหลัก มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ (Learning facilitator) (Oliva & Gordon II, 2013; Lang, 2016) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning management) จึงเป็นแนวทางที่สำคัญและเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ในทุกระดับ การศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาวิชาชีพครูที่กำลังเรียนในระดับปริญญาตรี สังกัดคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็น บุคลากรที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของประเทศต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม จากการศึกษา สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนส่วนใหญ่ เน้น การบรรยาย แบ่งกลุ่ม สืบค้น และนำเสนอรายงาน (นัทธ อัคราภรณ์, สุนทรี คนเที่ยง, นิธิตา อติภทรนันท์, พงษ์ศักดิ์ ไชย ทิพย์ และสมเกียรติ อินทสิงห์, 2560) ซึ่งยังไม่ครอบคลุมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่หลากหลายของนักศึกษา วิชาชีพครูเท่าที่ควร อีกทั้งในแต่ละรายวิชายังมีการกำหนดเนื้อหาสาระจำนวนมาก เพื่อพยายามทำให้รายวิชาสามารถ ตอบสนองและสอดคล้องตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

ในมิติของสถาบันการผลิตครูนั้น มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการออกแบบหลักสูตรและจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม นักศึกษาวิชาชีพครูให้มีสมรรถนะที่พร้อมออกไปประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษา (Bostock & Baume, 2016; Pescarmona, 2016) ทั้งในภาคทฤษฎี (Theory) ภาคปฏิบัติ (Practicum) และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน (Internship) สำหรับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ออกแบบหลักสูตรวิชาชีพครูให้สอดคล้องตามมาตรฐาน วิชาชีพครูของคุรุสภา ซึ่งหนึ่งในรายวิชาที่มีความสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ระบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิทยาการจัดการเรียนรู้ และการ ออกแบบการเรียนรู้ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ และกิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดชั้นเรียน บรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับชั้นเรียนปกติและชั้นเรียนที่มีผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม สื่อการเรียนรู้ การวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ และการฝึกออกแบบการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบ เทคนิค และวิธีการสำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีหลากหลาย น่าสนใจ และสามารถนำมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้รายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการสืบค้นแบบรวมพลัง

(Collaborative inquiry-based learning model) เทคนิค KWL วิธีการใช้คำถามการคิดขั้นสูง (Higher order thinking) การใช้บทบาทสมมติ (Role playing) และการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small group discussion) (Arends, 2016; ทิศนา แคมมณี, 2561; พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิญญู, 2561) ซึ่งน่าจะสามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้ และเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครูได้ เนื่องจากรูปแบบ เทคนิค และวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทั้ง 5 แบบแผน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ/กระบวนการและบทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้สร้างความหมายของสาระความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมย่อยในแต่ละแบบแผน เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการปฏิบัติตรงตามหัวข้อของรายวิชา และได้ใช้ความรู้ที่ผนวกเนื้อหาสาระ (Pedagogical Content Knowledge: PCK) มาประกอบการแสดงความสามารถ ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ทั้ง 5 แบบแผนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังช่วยเสริมมุมมองของผู้เรียนในฐานะนักศึกษาวิชาชีพครู (Pre-Service Teacher) ที่ต้องให้ความสำคัญกับการเป็นครูและวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน อันจะส่งผลต่อเจตคติต่อวิชาชีพครูได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน เพื่อศึกษาถึงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้ และเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครู อันจะเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยยกระดับการจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง แบบแผนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ/กระบวนการและบทบาทของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความหมายของสาระความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ เน้นการฝึกทักษะในการปฏิบัติ และใช้ความรู้ที่ผนวกเนื้อหาสาระเฉพาะมาประกอบการแสดงความสามารถ ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อการเสริมสร้างมุมมองของผู้เรียนในฐานะนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการสืบค้นแบบรวมพลัง เทคนิค KWL วิธีการใช้คำถามการคิดขั้นสูง การใช้บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่มย่อย

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนด้านความรู้ในสาระของรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน วัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ทักษะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ การควบคุมชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน วัดได้จากแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เจตคติต่อวิชาชีพครู หมายถึง ระดับผลรวมของความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อวิชาชีพครู อันเป็นผลมาจากการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน วัดได้จากแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักศึกษาวิชาชีพครู หมายถึง นักศึกษาสังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพรูตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา
2. คณะครุศาสตร์ ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างนักศึกษาให้มีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.1) สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และตัวอย่างวิจัย

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 หมู่การเรียน รวมทั้งสิ้น 514 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาหมู่การเรียนที่ 3 จำนวน 31 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้หมู่การเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน จำนวน 3 หน่วยกิต ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ทุกสาขาวิชา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจัดการเรียนรู้ และเจตคติต่อวิชาชีพครู

เครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการสืบค้นแบบรวมพลัง เทคนิค KWL วิธีการใช้คำถามการคิดขั้นสูง การใช้บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่มย่อย จำนวน 15 แผน รวมจำนวน 60 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม พบว่า มีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 90 ข้อ โดยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item-objective congruence; IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (Try out) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ในหมู่การเรียนที่ 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาความน่าเชื่อถือ โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 - 0.91 และมีค่าความยากตั้งแต่ 0.26 - 0.74

3. แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบประเมินการปฏิบัติ (Performance assessment) โดยใช้การสังเกต บันทึก และให้คะแนนตามเกณฑ์รูบริกส์ (Scoring rubrics) ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง ประเมินในทักษะย่อย 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ 3) การควบคุมชั้นเรียน 4) การใช้สื่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีคะแนนในแต่ละด้านย่อย 0-5 คะแนน รวม 25 คะแนน

แบบประเมินนี้ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 รวมทั้งปรับปรุงและแก้ไขบางประเด็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนแบบประเมินมีความสมบูรณ์

4. แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีวศัพทฯ ประกอบด้วยรายการข้อคำถาม 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบวัดเจตคติ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบเติมคำ ตอนที่ 2 เป็นการพิจารณารายการองค์ประกอบย่อยของเจตคติที่เกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อวิชาชีวศัพทฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อความแสดงความรู้สึกเชิงบวกและข้อความแสดงความรู้สึกเชิงลบอย่างละเท่ากัน (อย่างละ 15 ข้อ) รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ ซึ่งแบบวัดเจตคตินี้ผ่านการตรวจหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน แบบวัดเจตคตินี้ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (Try out) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ในหมู่การเรียนที่ 1 จำนวน 30 คน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2562 - กุมภาพันธ์ 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่
2. ทักษะการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.00 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.00 – 3.99	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.00 – 2.99	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.99	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	0 – 0.99	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. ข้อมูลเจตคติของนักศึกษาต่อวิชาชีวศัพทฯ ที่ประกอบไปด้วยข้อความแสดงความรู้สึกเชิงบวกและข้อความแสดงความรู้สึกเชิงลบ ได้กำหนดการวิเคราะห์ดังนี้ (พรหมณี สิกขวิวัฒน์, 2558)

การให้คะแนนข้อความแสดงความรู้สึกเชิงบวก

ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5
ตอบ เห็นด้วย	ให้คะแนน 4
ตอบ ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 3
ตอบ ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2
ตอบ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1

การให้คะแนนข้อความแสดงความรู้สึกเชิงลบ

ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1
ตอบ เห็นด้วย	ให้คะแนน 2
ตอบ ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 3
ตอบ ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 4
ตอบ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5

เมื่อได้ผลการตอบของแบบวัดเจตคติรวมทั้งฉบับแล้ว จึงหาคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (McMillan & Schumacher, 2014)

- คะแนนเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายถึง ดีมาก
- คะแนนเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายถึง ดี
- คะแนนเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง/เฉยๆ
- คะแนนเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายถึง ไม่ดี/แย่
- คะแนนเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่ดีมาก/แย่มาก

ผลการวิจัย

1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	31	10.65	4.98	12.64**	0.00
หลังเรียน	31	22.54	2.13		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 10.65 คะแนน และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีคะแนนเฉลี่ย 22.54 คะแนน ซึ่งพบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักศึกษามีทักษะการจัดการเรียนรู้ หลังจากจัดการเรียนรู้เชิงรุก แสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนทักษะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา (n=31)

ทักษะการจัดการเรียนรู้	ผลการประเมิน		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.11	1.23	มากที่สุด
2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	4.23	0.98	มากที่สุด
3. การควบคุมชั้นเรียน	3.74	1.46	มาก
4. การใช้สื่อการเรียนรู้	4.29	0.84	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.53	1.37	มาก
เฉลี่ย	3.98	1.19	มาก

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า หลังจากจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักศึกษามีทักษะการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยมีรายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การใช้สื่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.29) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.23) และการวางแผนการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.11) ตามลำดับ ส่วนรายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การควบคุมชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.74) และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.53) ตามลำดับ

3. นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีวศัพทกรูก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แสดงได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีวศัพทกรูก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เจตคติต่อวิชาชีวศัพทกรู	n	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	31	3.22	0.47	8.89*	0.032
หลังเรียน	31	4.09	0.45		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีวศัพทกรูก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.22 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับดี ซึ่งพบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดอย่างเป็นระบบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ของรายวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการสืบค้นแบบรวมพลัง มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนชัดเจน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้ร่วมกันในกลุ่ม ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย รวมทั้งเทคนิค KWL ที่เป็นเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สำรวจความรู้เดิมของตนเอง ระบุสิ่งที่อยากเรียนรู้ ศึกษาและสรุปความรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับผู้สอนยังช่วยสรุปประเด็นสาระสำคัญร่วมกันกับผู้เรียนในชั้นเรียนท้ายคาบเรียนทุกครั้ง ในส่วนวิธีการใช้คำถามขั้นสูงและการอภิปรายกลุ่มย่อยนั้น สามารถช่วยกระตุ้นการคิดของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนมีโอกาสได้โต้ตอบและตรวจสอบความคิดของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ที่ถูกต้องร่วมกับผู้สอนในช่วงท้ายของแต่ละคาบในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างมโนทัศน์ที่ถูกต้องในบทเรียนได้อย่างครอบคลุม ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ Arends (2016) ที่ระบุว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผล และมีการวางกลยุทธ์ในการช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียนนั้น จะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเชิงบวก ทำให้การเรียนรู้เชิงมโนทัศน์ (Concept Learning) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้บทเรียนนั้นมีความหมาย (Meaningful) ต่อผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ อินทสิงห์ (2562) ที่ได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สามารถพัฒนา

นักศึกษาให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า หลังจากจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักศึกษามีทักษะการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง ได้รู้จักการวางแผนในการทำงาน การแบ่งงานร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม ได้นำเสนอประเด็นที่ต้องจัดการเรียนรู้ในหัวข้อที่ได้รับตั้งเห็นได้จากการอภิปรายกลุ่มย่อย และการใช้บทบาทสมมติ เพื่อฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ทั้งในส่วนของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ การควบคุมชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ Brandenburg, McDonough, Burke, and White (2016) ที่ระบุว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธรรมชาติของวิชาที่ต้องมีการปฏิบัติ (Practicum) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักทฤษฎีที่เชื่อมโยงเข้าสู่ภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจนมากขึ้น และสอดคล้องกับที่ Ornstein and Hunkins (2014) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของวิชาชีพได้ อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยที่พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.53) เมื่อเทียบกับทักษะย่อยในด้านอื่นๆ อาจเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นอีกองค์ความรู้หนึ่งที่มีความสำคัญและค่อนข้างมีความซับซ้อน (Complexity) และทางคณะได้จัดรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาได้เรียนในอีกหนึ่งรายวิชาแล้ว ซึ่งน่าจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถบูรณาการเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ได้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้จัดวางลำดับเนื้อหาสาระและการฝึกปฏิบัติต่อเนื่องและสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ทำให้นักศึกษาสามารถนำเอาองค์ความรู้ภาคทฤษฎีมาเชื่อมโยงกับภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เห็นคุณค่าของสาระทางวิชาชีพครูมากขึ้น อีกทั้งช่วยทำให้นักศึกษารู้สึกได้ว่าการเรียนในคณะครุศาสตร์นั้นมีประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวม ตลอดจนการเรียนรู้ในสายวิชาชีพครูเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศชาติได้ ทำให้นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ อินทสิงห์, ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์, บุญรอด โชติวชิรา, สิริระ สมนาม, ดวงหทัยรัฐ กาญจนรัชตพงศ์ และพิชญณณ ศรีนวล (2560) ที่ศึกษาเจตคติของนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 จำนวน 30 คน ซึ่งพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีเจตคติที่ค่อนข้างดีต่อวิชาชีพครูและนักศึกษาส่วนใหญ่ตั้งใจจะประกอบอาชีพข้าราชการครูเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร โดยเฉพาะจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง และได้ฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามวิชาเอกของตนเอง ซึ่งได้ใช้ความรู้และทักษะจากการเรียนในหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ที่พบว่า การควบคุมชั้นเรียน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของทักษะย่อยในด้านอื่น ดังนั้นผู้สอนจึงควรเน้นย้ำประเด็นสาระของเทคนิคการควบคุมชั้นเรียน และบูรณาการให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) มากขึ้น โดยอาจใช้กรณีศึกษาจากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ของครูที่ปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

2. ประเด็นในการหยิบยกตัวอย่างหรือสถานการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ควรใช้เหตุการณ์ เรื่องราว ข่าวสาร หรือกรณีศึกษาที่ทันสมัย สอดคล้องกับชีวิตจริงของการปฏิบัติงานในบริบทวิชาชีพครู ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เข้าใจสภาพงานครูมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย อาทิ ทักษะชีวิต ค่านิยม คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) มาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนรายวิชาเดียวกันซึ่งมีหลายหมู่การเรียน (Sections) ได้เข้าไปมีส่วนร่วมสังเกตชั้นเรียน สะท้อนคิด นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.ศศิธร อินตุน หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้ให้คำแนะนำที่ดีและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์ รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้ให้คำแนะนำที่ดีและแรงบันดาลใจในการทำวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่อนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดาและบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่บ่มเพาะเลี้ยงดูและให้การศึกษา หวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์แก่วงการการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทิตนา แชมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 22).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นัท อัสภากรณ์, สุนทรี คนเที่ยง, นิธิดา อติภทรนันท์, พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์ และสมเกียรติ อินทสิงห์. (2560). *การวิเคราะห์*

ความสอดคล้องของกระบวนการวิชากลุ่มวิชาชีพครูกับมาตรฐานความรู้ของครูสภา. รายงานสืบเนื่องจากการประชุม

วิชาการและประกวดนวัตกรรมบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วันที่ 1

สิงหาคม 2560, น.1622 -1635.

พรธณี ลีกิจวัฒน์. (2558). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเกียรติ อินทสิงห์. (2562). การพัฒนาหลักสูตรการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 42(3), 37-52.

สมเกียรติ อินทสิงห์, ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์, บุญรอด โชติวชิรา, สิริระ สมนาม, ดวงหทัยรัฐ กาญจนรัชตพงศ์ และพิชญณ ศรีนวล.

(2561). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตรและเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 33(1), 33-40.

- Arends, R. I. (2016). *Learning to Teach*. (10th ed.). New York: McGraw-Hill Education.
- Bostock, S. & Baume, D. (2016). Professions and Professionalism in Teaching and Development. In D. Baume & C. Popovic (Eds). *Advancing Practice in Academic Development* (pp. 32-51). New York: Routledge.
- Brandenburg, R., McDonough, S., Burke, J., and White, S. (2016). Teacher Education Research and the Policy Reform Agenda. In Brandenburg, R., S. McDonough, J. Burke and S. White (Eds.). *Teacher Education: Innovation, Intervention and Impact* (pp. 1-14). Singapore: Springer.
- Lang, J. M. (2016). *Small Teaching: Everyday Lessons from the Science of Learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- McMillan, J. & Schumacher, S. (2014). *Research in Education: Evidence-Based Inquiry* (7th ed.). England, Essex: Pearson Education Limited.
- Oliva, P. F., & Gordon II, W. R. (2013). *Developing the Curriculum* (8th ed.). Singapore: Pearson Education South Asia Pte Ltd.
- Ornstein, A. C., and Hunkins, F. P. (2014). *Curriculum Foundations, Principles, and Issues* (6th ed.). USA: Pearson Education Limited.
- Pescarmona, I. (2016). Status Problem and Expectations of Competence: A Challenging path for Teachers. In W. Jolliffe (Ed.), *Learning to Learn Together: Cooperation, Theory, and Practice* (pp. 26-35). Oxon, OX: Routledge.

